

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 397/04-43

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 30. marca 2005 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta a zo sudcov Juraja Horvátha a Jána Lubyho prerokoval sťažnosť doc. Ing. Jozefa Suchomela, CSc. - IMPEXPO, Z., zastúpeného advokátkou JUDr. D. L., K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Dunajská Streda v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Cb 125/04 (pôvodne vedenom pod sp. zn. Rob 408/01) a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo doc. Ing. Jozefa Suchomela, CSc. – IMPEXPO na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Dunajská Streda v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Cb 125/04 (pôvodne vedenom pod sp. zn. Rob 408/01) p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Dunajská Streda v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Cb 125/04 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietáhov.

3. Doc. Ing. Jozefovi Suchomelovi, CSc. – IMPEXPO priznáva primerané finančné zadost'učinenie v sume 30 000 Sk (slovom tridsaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Dunajská Streda p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

4. Okresný súd Dunajská Streda je p o v i n n ý uhradiť doc. Ing. Jozefovi Suchomelovi, CSc. – IMPEXPO trovy právneho zastúpenia v sume 11 993 Sk (slovom jedenásťtisícdeväťstodeväťdesiattri slovenských korún) na účet jeho právnej zástupkyne advokátky JUDr. D. L., K., do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. IV. ÚS 397/04-23 z 8. decembra 2004 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť doc. Ing. Jozefa Suchomela, CSc. – IMPEXPO (ďalej len „sťažovateľ“) doručenú ústavnému súdu 19. apríla 2004, ktorou namietal porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Dunajská Streda (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Cb 125/04.

Na základe výzvy ústavného súdu z 12. mája 2004 sa k sťažnosti písomne vyjadril okresný súd podaním sp. zn. Spr. 378/04 zo 7. júna 2004, v ktorom okrem iného uviedol: *«Vo veci vydania platobného rozkazu sp. zn. Rob 408/01 došlo k chybe v písaní pri vydaní platobného rozkazu a k zrejmej nesprávnosti čo do zaviazania odporcov na plnenie (nebolo uvedené „spoločne a nerozdielne“) a následne došlo k nesprávnemu posúdeniu právoplatnosti a vykonateľnosti platobného rozkazu. (...) faktické priet'ahy neboli. (...)*

nemožno hovoriť o zbytočných prietahoch, pretože súd konal aj keď nesprávne, ale plynule.»

Na základe výzvy ústavného súdu z 18. februára 2005 sťažovateľ prostredníctvom svojej právnej zástupkyne zaujal k vyjadreniu okresného súdu stanovisko podaním z 3. marca 2005, v ktorom okrem iného uviedol: *„Nesúhlasíme teda s vyjadrením predsedníčky súdu v tej časti, pokiaľ dáva niečo za vinu sťažovateľovi. Nesúhlasíme s jej vyjadrením ani v tej časti, pokiaľ uvádza, že faktické prietahy v konaní neboli, že súd konal plynule, len došlo k pochybeniam pri vydaní platobného rozkazu. V tomto je rozpor vo vyjadreniach pani predsedníčky, keď vo vybavení sťažnosti listom zo dňa 8. 9. 2003 priznala, že postupom súdnej tajomníčky došlo k predĺženiu exekučného konania a sťažnosť považovala vtedy za opodstatnenú. (...) Sme toho názoru, že prietahy v konaní vznikajú aj vtedy, keď súd síce koná, ale vadne.“*

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. V dôsledku toho senát ústavného súdu sťažnosť prerokoval na svojom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov, ich zástupcov a verejnosti len na základe písomne predložených vyjadrení účastníkov a obsahu predloženého spisu.

Z obsahu sťažnosti, jej príloh a zo súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 11 Cb 125/04 ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania:

- 25. jún 2001 - sťažovateľ doručil okresnému súdu návrh na vydanie platobného rozkazu;
- 19. júl 2001 - okresný súd vydal platobný rozkaz;
- 6. august 2001 - okresnému súdu bola vrátená zásielka (platobný rozkaz) adresovaná žalovanému v I. rade s poznámkou *„adresát nezastihnutý uloženie vylúčené“*;
- 4. september 2001 - okresný súd vyznačil na platobnom rozkaze právoplatnosť dňom 22. augusta 2001;
- 26. marec 2002 - právna zástupkyňa sťažovateľa žiadala okresný súd o vydanie opravného uznesenia;

- 8. apríl 2002 - okresný súd vydal opravné uznesenie, ktorým opravil výrok platobného rozkazu;
- 25. máj 2004 - okresný súd uznesením zrušil platobný rozkaz z 19. júla 2001;
- 13. júl 2004 - okresný súd uznesením ustanovil žalovanému v I. rade opatrovníka a nariadil pojednávanie na 23. september 2004;
- 23. september 2004 - pojednávanie bolo z dôvodu ospravedlnenej neprítomnosti účastníkov konania a ďalšieho dokazovania odročené na neurčito;
- 18. október 2004 - okresný súd nariadil pojednávanie na 25. november 2004, na ktorom o návrhu sťažovateľa rozhodol rozsudkom;
- 21. január 2005 a 3. február 2005 - žalovaní v II. a III. rade podali proti rozsudku odvolanie, ktoré okresný súd 4. februára 2005 doručoval na vyjadrenie právnej zástupkyňi sťažovateľa;
- 28. február 2005 - právna zástupkyňa sťažovateľa sa vyjadrila k odvolaniu;
- 11. február 2005 - okresný súd predložil spis ústavnému súdu.

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Článok 48 ods. 2 ústavy ustanovuje právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov. Účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním vecí na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na splnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet a právoplatne

nerozhodli (IV. ÚS 232/03, IV. ÚS 140/04). Priznanie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu sa posudzovanie otázky, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, posudzuje vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci (1), správanie účastníka konania (2) a postup, akým v konaní postupoval súd (3).

1) Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, predmetom konania pred okresným súdom vedeného pod sp. zn. 11 Cb 125/04 je nárok sťažovateľa na zaplatenie 69 101,70 Sk s príslušenstvom, ktorého sa sťažovateľ domáhal vydaním platobného rozkazu. Ide o konanie, ktoré skutkovo ani právne nie je zložitú. Napokon aj okresný súd vo svojom vyjadrení k sťažnosti sp. zn. Spr. 378/04 zo 7. júna 2004 uviedol, že „*nejde o vec skutkovo a právne zložitú*“.

2) Správanie sťažovateľa ako účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred okresným súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd v správaní sťažovateľa nezistil žiadnu takú skutočnosť, ktorá prispela k predĺženiu konania. Sťažovateľ bol v konaní pred okresným súdom zastúpený advokátkou, z čoho možno usudzovať, že konanie považoval za dôležité a vyžadujúce si odbornú pomoc. Prostredníctvom svojej právnej zástupkyne sťažovateľ upozornil okresný súd na chybu vo vydanom platobnom rozkaze a podaním z 26. marca 2002 žiadal o vydanie opravného uznesenia. Sťažovateľ reagoval na výzvy okresného súdu v primeranej lehote a sťažnosťou podanou orgánu štátnej správy súdu (18. júla 2003) sa domáhal urýchlenia konania v jeho veci.

3) Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v uvedenom konaní došlo ku zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu. Ústavný súd konštatuje, že hoci

okresný súd po podaní návrhu (25. júna 2001) vydal platobný rozkaz už 19. júla 2001, pri doručovaní ktorého postupoval v rozpore s ustanovením § 173 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (platobný rozkaz nebol doručený do vlastných rúk odporcu), i napriek tomu jeho konanie je poznačené zbytočnými priet'ahmi, pretože účinky doručenia platobného rozkazu nenastali (náhradné doručenie je vylúčené), v dôsledku čoho k zrušeniu platného rozkazu mal pristúpiť neodkladne, a nie po uplynutí takmer troch rokov (25. mája 2004).

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k názoru, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Cb 125/04 došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Cb 125/04 došlo k porušeniu základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v záujme zavŕšenia ochrany základných práv s'ťažovateľa ústavný súd prikázal v zmysle § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde okresnému súdu, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 11 Cb 125/04 konal bez zbytočných priet'ahov.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa ods. 1 citovaného článku ústavy boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

S'ťažovateľ vo svojej s'ťažnosti žiadal priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 600 000 Sk, ktoré zdôvodnil tým, že súd ho v dôsledku priet'ahov v konaní *„vážne poškodil, pretože žalovaný v I. rade je firma v likvidácii a tento, ako aj ostatní žalovaní mali od uplatnenia žaloby, t. j. od roku 2001 dostatok času na to, aby sa zbavili svojho majetku. Z tohto pohľadu je teoreticky možné, že pohľadávka bude nakoniec nevyžiteľná, k čomu*

dopomohol súd - označený ako porušovateľ. (...) Stav právnej neistoty u sťažovateľa, ktorý je podnikateľom, trvá už takmer 3 roky“.

Pri rozhodovaní o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd zohľadnil všetky skutočnosti prebiehajúceho konania, ako aj všetky okolnosti zakladajúce porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy spočívajúce najmä v nekonaní okresného súdu, pričom ústavný súd považoval za odôvodnené priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie v sume 30 000 Sk.

Sťažovateľ prostredníctvom svojej právnej zástupkyne žiadal priznať mu úhradu trov konania pred ústavným súdom vo výške 51 958 Sk podľa § 13 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška č. 163/2002“) a od 1. januára 2005 podľa § 10 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška č. 655/2004“) za päť úkonov právnej služby (prípravu a prevzatie zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu, vyjadrenie z 20. októbra 2004, doplnenie sťažnosti z 19. januára 2005 a vyjadrenie z 3. marca 2005), trikrát režijný paušál po 136 Sk a dvakrát režijný paušál po 150 Sk.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1 ods. 3, § 13 ods. 8 prvej vety, § 16 ods. 1 písm. a) a c) a § 25 vyhlášky č. 163/2002 a § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky č. 655/2004. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2004 je 4 534 Sk (1/3 výpočtového základu, ktorým je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2003 vo výške 13 602 Sk) a režijný paušál 136 Sk. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2005 je 2 501 Sk (1/6 výpočtového základu, ktorým je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2004 vo výške 15 008 Sk) a režijný paušál 150 Sk.

Ústavný súd s poukazom na výsledok konania priznal sťažovateľovi (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) úhradu trov za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2004 (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu) vrátane dvojnásobku režijného paušálu v sume 9 342 Sk a úhradu trov za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2005 (vyjadrenie z 3. marca 2005) vrátane režijného paušálu v sume 2 651 Sk. Ústavný súd teda priznal sťažovateľovi úhradu trov konania v celkovej sume 11 993 Sk.

Ústavný súd nepriznal sťažovateľovi úhradu trov konania za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2004 (vyjadrenie z 20. októbra 2004) a za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2005 (vyjadrenia z 19. januára 2005), pretože pre rozhodnutie ústavného súdu tieto úkony neobsahovali žiadne nové skutočnosti, ktoré by ústavnému súdu slúžili ako podklad pre rozhodnutie vo veci samej (absencia ústavnoprávneho charakteru).

Ústavný súd pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa v konaní pred ústavným súdom nevychádzal z § 13 ods. 1 vyhlášky č. 163/2002, pretože predmet konania pred ústavným súdom - ochrana základných ľudských práv a slobôd - je zásadne nevyjadriteľný v peniazoch.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. marca 2005